

Inskrift:

... $\underset{5}{\text{un}}\text{ar} \times \underset{10}{\text{auk}} \times \underset{15}{\text{suain}} \times \underset{20}{\text{raistu}} \times \underset{25}{\text{stain}} \times \underset{30}{\text{at}} \times \text{tonu} \times \text{mopur} \dots$

[G]unnarr ok Svæinn ræistu stæin at Tonu, moður ...

»Gunnar och Sven reste stenen efter Tona, [sin] moder.»

Till läsningen: Av 1 **u** är övre delen bevarad, av 3 **a** endast h. delen av bst. Framför 1 **u** har otvivelaktigt funnits ett **k**, som emellertid är helt och hållet borta. Binderunan 20 **ta** är fullt tydlig. Då bruket av en binderuna här icke kan vara motiverat av utrymmesskäl, har väl ristaren ursprungligen ristat **stin**, vilket han velat rätta till **stain**. Att bst för **t** funnits före bst för **a**, framgår av att den senare är lågt ansatt. 25—27 **ton** äro tydliga. Av 28 **u** finns endast nedersta delen av bst i behåll.

Kvinnonamnet (ack.) **tonu** är tidigare känt från en uppländsk inskrift (L 458 Kusta, Vallentuna sn: nom. **tuna**), en östgötsk (Ög 77: nom. **tuna**) och en skånsk (Krageholm, W.-J. n:r 102: nom. **tuna**). Wimmer (*DR* 3, s. 19) återger det *Tonna* (*Tunna*) och Brate *Tunna*. Från medeltida svenska och danska urkunder finnas några belägg av ett kvinnonamn *Tonna* (Lundgren, O. Nielsen). Sannolikt är det kortnamn av kvinnonamnet *Porný*.

107. Antuna, Eds sn.

Pl. 68.

Litteratur: D 2:47. R. Dybeck, Svenska runurkunder (1855), n:r 100; UFT h. 3 (1873), s. 27; E. Brate, Anteckningar 1902 (ATA).

Äldre avbildningar: Dybeck a. a.; Brate foto (ATA).

Enligt Dybeck, som först omtalar denna runsten, stod den vid Antuna ladugårdshus i en åker. En större gravhög fanns ännu i närheten, och många smärre kullar däromkring sades ha blivit upplöjda under de senaste tjugo åren. Den har senare med Kgl. Vitterhetsakademiens tillstånd av brukspatron Lundström flyttats till parken och rests på en kulle ej långt från sjön, V om manbyggnaden.

Runstenen består av två större och ett mindre stycke, som äro hopsatta med cement. Den är ristad på två sidor. Ristningen är svårt skadad, genom bortfall och avflagring av stora partier av stenytan. Den på baksidan (B) är bättre bibehållen än den på framsidan (A). Höjd 2,08 m., bredd 0,68 m.

Inskrift:

A: $\underset{5}{\text{ke}} - \underset{10}{\text{lak}} - \underset{15}{\text{I}} - \underset{20}{\text{t}} \dots \underset{25}{\text{tir}} - \underset{30}{\text{emik}} - \underset{35}{\text{un}} \text{ sin } \underset{35}{\text{auk}} \cdot \underset{35}{\text{iri}} - \underset{35}{\text{muntr}}$

B: $\underset{40}{\text{ifte}} \times \underset{45}{\text{hulmf}} - \underset{50}{\text{ipi}} \times \underset{55}{\text{kunu}} \times \underset{60}{\text{sina}} + \underset{65}{\text{auk}} \times \underset{70}{\text{ifte}} \times \underset{70}{\text{unu}} \times \underset{70}{\text{totur}}$

[Gæirlakr?] let ... [æf]tir Hæming, sun sinn, ok Ærinmundr æftir Holmfríði, kunu sina, ok æftir Unu (Unnu), dottur.

»Gerlak lät ... efter Häming, sin son, och Ärmund efter Holmfrid, sin hustru, och efter Una (l. Unna), [sin] dotter.»

Till läsningen: Början av runslingan är förstörd, liksom större delen av ornamentiken mitt på stenytan. 1 **k** har emellertid sannolikt varit inskriftens första runa. 1—2 **ke** äro tydliga;

2 **e** är säkert stunget. Av r. 3 finns endast nedre delen av en bst till **u** eller **r**, däremot knappast **r**. R. 4 är **l**, icke **u**; bst går icke ned till slinglinjen. 5—6 **ak** äro tydliga; efter 5 **a** finns intet sk. R. 7 gör närmast intryck av **l**, men kan ha varit **u** eller **r**; stenyttan är nämligen skadad. Därefter ett tydligt sk, det första i inskriften. 1—7 är alltså ett namn, **kerlacr** eller **keulacr**. Av 8 **l** finnes nedre delen av hst jämte bst, av r. 9 nedre delen av en hst, av 10 **t** övre delen med båda bst; sålunda otvivelaktigt **lit**. Därefter är runslingan totalt förstörd på en sträcka av över en meter upp till toppen. Längst upp finnas rester av nedre slinglinjen med ett par stavar. På den nedåtgående slingan på h. sidan synes tydligt 11—13 **tir**; av det föregående **if** intet säkert i behåll. 15—18 **emik** säkert, åtminstone **em**; av r. 14 finns intet spår, ej heller av r. 19. Fullt säkert är det följande 20—28 **un sin auk i**. 29 **r** är skadad upptill, 30 **i** nedtill; r. 31 är helt förstörd. 32—36 **muntr** tydligt. 33 **u** har en punkt mitt i runan, som förefaller huggen, men kanske är en naturlig fördjupning. — Baksidans inskrift är alltigenom tydlig. Säkert stungna äro 40 och 64 **e**. R. 46 har säkerligen varit **r**, men bst är förstörd. Mellan 49 **i** och 50 **k** är avståndet större än vanligt, men sannolikt har intet varit ristat här på grund av stenyttans ojämnhet. 72 **r** är missbildat och liknar ett **u**.

Dybeck: 1—13 ...**l** × **kirua kuml ... tir**, 14—19 **uikik**, 29—37 ...**ntr**. — Brate: 1—13 ... **kerua** × **kuml** **p-t ... tir**, 14—19 **hemik**, 20 **s**, 40 **e**, 64 **e**. Utanför slingan tror sig Brate kunna urskilja ett **sina**, »tillfogadt under begynnelseslingan och stående på denna, alltså upp- och nedvändt».

UFT översätter efter Dybeck: »N. N. lät göra kummel (minnesvård) ... efter Viking, sin son, och ... nd efter Holmfrid, sin hustru, och efter Unna, (sin) dotter».

Inskriftens första namn är, såsom av redogörelsen för läsningen har framgått, i hög grad ovisst. Möjligen har det varit *Gæirlacr* eller *Kiullacr*. Ett *Gæirlacr* är veterligen icke annars belagt i våra runinskrifter; **karlak** L 1675 Kvibille kyrka bör säkerligen läsas **-urlak** och är en form av namnet *Þorlacr* (K. G. Ljunggren i *ANF* 31, s. 241). *Gerlak* förekommer emellertid, om också sparsamt, i medeltida svenska urkunder (Lundgren). I Danmark är *Gerlak* vida vanligare under medeltiden, men förmodas vara ett från tyskan inkommet namn (*DGP*). Fno. *Geirleikr* är belagt i en runinskrift från Östfold och i några medeltidsurkunder (Lind). Om *Kiullacr* se U 42 och Sö 339. — Om *Hæmingr* se U 101, om *Ærinmundr* U 15, om *Holmfridr* U 25. — Ett kvinnonamn *Una* eller *Unna* är tidigare ej belagt i runinskrifterna. Det torde vara en motsvarighet till mansnamnet *Uni* eller *Unni* (se U 88). Från medeltiden är *Una* känt (Lundgren). Fornnorska urkunder ha *Unna*, isländska *Una* (Lind).

108. Bisslinge, Eds sn.

Pl. 69—71.

Litteratur: B 141, L 394. Joh. Bureus, F a 6 s. 137 (Axehelm) n:r 10, F a 5 n:r 92, F a 1 s. 23, F a 10: 1 n:r 128; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 260; UFT h. 2 (1872), s. 59; E. Brate, Anteckningar 1902 (ATA).

Äldre avbildningar: Rhezelius, teckning (i F a 10: 1); Leitz och Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 141); Brate foto 1902 (ATA).

Runstenen fanns enligt den äldsta uppgiften (i Bureus' samling F a 6) »i Bislinge vthi Erich Anderssons källare, midt i tu» (F a 5: »I Bislinge i en Källare mur»). Den samtida avbildningen, renritad av Rhezelius (i F a 10: 1) har överskriften: »Johan Henriksson har skrivit denna Skriften finnas i Bislinge Källare vägg». Teckningen visar stenen fullständig, inmurad i en vägg av gråsten och tegel; den är emellertid sprucken tvärs över. Senare under 1600-talet har tydligen källaren blivit ombyggd. De båda delarna av runstenen ha därvid blivit skilda åt och inmurade på olika ställen i väggen. Endast den ena delen, med ristningens vänstra hälft, har